

NÉV _____

NEPTUNKÓD _____

Bevezetés az algebra 1

2. vizsga – elmélet

2017-01-11

Az írásbeli dolgozat első felében tesztkérdésekre kell válaszolni, melyekre összesen 20 pont kapható. A második részében definíciók és tételek precíz megfogalmazását kérjük. A matematikailag korrekt válaszra adunk maximális pontszámot. Az utolsó részben bizonyításokat, vagy azok egyes részeit kell tömören, de világosan leírni. A választásokat írjuk a kérdéshez tartozó üres dobozba! Kidolgozási idő 60 perc. Semmilyen segédeszköz nem használható!

1. Mindegyik állításról állapítsuk meg, hogy igaz vagy hamis (I|H)! (6 pont)

a) Az $\{a + b\sqrt{2} \mid a, b \in \mathbb{Z}\}$ alakú számok gyűrűt alkotnak a szokásos műveletekre nézve, amelyben a $\pm(1 + \sqrt{2})^n$ ($n \in \mathbb{Z}$) számok az egységek. I

b) Ha $a, b \in \mathbb{Z}$, akkor az $\{na + mb \mid n, m \in \mathbb{Z}\}$ halmaz megegyezik az (a, b) egész számú többszöröseinek halmazával. I

c) Minden $\mathbb{Z}_8[x]$ -beli polinom (sorrendtől és egységsszorozótól eltekintve) egyértelműen előáll irreducibilis polinomok szorzataként. H

d) Ha $\mathbf{a}, \mathbf{b}, \mathbf{c}, \mathbf{d} \in \mathbb{R}^5$ lineárisan összefüggő vektorrendszert alkotnak, akkor $\mathbf{d}$ kifejezhető $\mathbf{a}, \mathbf{b}$ és $\mathbf{c}$ lineáris kombinációjaként! H

e) Van olyan $\mathbf{X} \in \mathbb{R}^{n \times n}$ mátrix, hogy $r(\mathbf{X}^2) > r(\mathbf{X})$. H

f) Ha $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{m \times n}$, $m < n$ és $\dim(\mathcal{O}(\mathbf{A})) = m$, akkor az $\mathbf{Ax} = \mathbf{b}$ egyenletrendszer konzisztens bármely $\mathbf{b} \in \mathbb{R}^m$ vektor esetén. I

2. Mennyivel egyenlő a $\Phi_1(x)\Phi_2(x)\Phi_3(x)\Phi_4(x)\Phi_6(x)\Phi_{12}(x)$ szorzat? (2 pont) $x^{12} - 1$

3. Legyen $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{5 \times 8}$. Mit lehet tudni $\mathcal{O}(\mathbf{A})$ és $\mathcal{N}(\mathbf{A})$ dimenziójának kapcsolatáról? (2 pont) $\dim(\mathcal{O}(\mathbf{A})) + \dim(\mathcal{N}(\mathbf{A})) = 8.$

4. Milyen síkbeli egybevágóság felel meg a $\mathbb{C} \rightarrow \mathbb{C}; z \mapsto -\bar{z}$ függvénynek? (2 pont) tükrözés az imaginárius (azaz az y -)tengelyre.

5. Mit jelent az, hogy a determináns az első sorában lineáris? (2 pont) a többi sor rögzítése mellett tetszőleges c, d konstansokkal és $\mathbf{u}, \mathbf{v}, \mathbf{a}_2, \mathbf{a}_3 \dots$ sorvektorokkal

$$\begin{vmatrix} c\mathbf{u} + d\mathbf{v} \\ \mathbf{a}_2 \\ \mathbf{a}_3 \\ \vdots \end{vmatrix} = c \begin{vmatrix} \mathbf{u} \\ \mathbf{a}_2 \\ \mathbf{a}_3 \\ \vdots \end{vmatrix} + d \begin{vmatrix} \mathbf{v} \\ \mathbf{a}_2 \\ \mathbf{a}_3 \\ \vdots \end{vmatrix}$$

6. Legyen $\mathbf{A} \in \mathbb{R}^{k \times \ell}$. Melyik teret hová képi és milyen transzformációt hajt végre az $\mathbf{x} \mapsto \mathbf{AA}^+\mathbf{x}$ leképezés. (2 pont) $\mathbb{R}^k \rightarrow \mathcal{O}(\mathbf{A})$, merőleges vetítés.

7. Adjuk meg a következő kongruenciarendszer összes megoldását! $2 + 60t$, azaz $x \equiv 2 \pmod{60}$

$x \equiv 2 \pmod{3}$

$x \equiv 2 \pmod{4}$

$x \equiv 2 \pmod{5}$

8. $\mathbb{R}^n$ két hipersíkjának metszete hány dimenziós affin altérrel alkot (vagyis egy hány dimenziós altér eltoltja), ha a két hipersík nem diszjunkt? $n - 2$ ha különbözőek, $n - 1$, ha azonosak.

9. Definiáljuk a vektortér dimenziójának fogalmát!

(2 pont)

10. Definiáljuk a szimmetrikus és a k -adik elemi szimmetrikus polinom fogalmát!

(2 pont)

11. Mit tudunk mondani egy $\mathbb{Z}[x]$ -beli polinom $\mathbb{Z}[x]$ -beli és $\mathbb{Q}[x]$ -beli irreducibilitásának kapcsolatáról? (3 pont)

12. Mit tudunk a 4 kitüntetett altér kapcsolatáról?

(3 pont)

13. Bizonyítsuk be, hogy $\det(\mathbf{AB}) = \det(\mathbf{A}) \det(\mathbf{B})$!

(5 pont)

14. Írjuk le és bizonyítsuk az Euler–Fermat-tételt!

(5 pont)